

Obraćanje visokog predstavnika i posebnog predstavnika EU Valentina Inzka na Sastanku sa kompanijom LGP pravna rješenja o ekonomskom prostoru jugoistočne Europe – izgledi za pristupanje EU

Netočna i štetna dihotomija

Dame i gospodo,

Prije svega, dozvolite mi da kažem da mi je veliko zadovoljstvo sudjelovati na ovoj konferenciji, jer je tema od ključnog značenja za budući razvoj Bosne i Hercegovine. Razgovori koji su se odvijali ovdje u Sarajevu tijekom protekla dva dana će, nadam se, pridonijeti većoj regionalnoj usuglašenosti pravnih sustava kao sredstva promoviranja bržeg ekonomskog rasta.

A osobito mi je zadovoljstvo da je inicijativa za ovu konferenciju nastala u mojoj zemlji, Austriji.

Kao što svi znate, postojeća politička konfiguracija u Bosni i Hercegovini je zaustavila reforme koje su potrebne kako bi zemlja napravila daljnje pomake na putu integracije u EU i – što je još važnije i urgentnije – koje su potrebne kako bi bio zaustavljen i otklonjen iznimno veliki ekonomski pad koji se dogodio u protekle dvije godine.

Dio problema je osnovno nerazumijevanje same prirode Europske unije.

EU je osiguravala sigurnost i prosperitet za 500 milijuna ljudi razvijanjem slobodnog i dinamičnog jedinstvenog tržišta i otvorenog društva zaštićenih vladavinom zakona.

Iz perspektive EU ovo može izgledati očito samo po sebi, no postoje mnogi u Bosni i Hercegovini – i, nažalost, tu su uključeni i viši političari i stranački lideri – koji nisu shvatili ove temeljne činjenice o EU.

Neki vjeruju, na primjer, da je konsolidiranje jedinstvenog ekonomskog prostora BiH – što predstavlja ključni element kako Daytonskoga mirovnog sporazuma, tako i procesa pristupanja EU – opcija, a ne imperativ. Čini se da ovi ljudi zamišljaju da Bosna i Hercegovina može naći izlaz iz recesije uz postojanje podijeljenog unutarnjeg tržišta i fragmentiranog poslovnog kodeksa.

Već nekoliko godina Zakon o obligacionim odnosima, koji je pripremljen u detaljnom procesu konzultacija sa pravnim ekspertima i poslovnim ljudima diljem cijele zemlje, spreman je za usvajanje od strane Parlamenta BiH. Ovaj zakon uvest će jednoobrazna pravila o sklapanju ugovora na teritoriju cijele zemlje i na taj način pomoći da se konsolidira domaće jedinstveno tržište, te da napravi pomake naprijed ka usuglašavanju sa jedinstvenim tržištem EU. Ovo će uvesti pravnu i poslovnu transparentnost, te tako i pravnu sigurnost i predvidljivost poslovanja, što će poslužiti kao značajan poticaj za investiranje u zemlju – i tisuće radnih mjesta koja

se kroz to investiranje mogu otvoriti. Štoviše, isti će osigurati da pravila o ugovorima koja su na snazi u potpunosti odgovaraju potrebama poslovanja 21. stoljeća, uključivši i elektronsko trgovanje.

Do danas, na ovome zakonu i prednostima koje će isti donijeti građanima Bosne i Hercegovine stoji veto zastupnika koji osporavaju državnu nadležnost za reguliranje obligacionih odnosa i koji se protive formalnom prijenosu ove nadležnosti sa entitetske na državnu razinu.

Na sličan način se inzistira na politički motiviranim, ali ekonomski neopravdanim argumentima da bi se spriječila modernizacija sustava bankarske supervizije u BiH, što je još jedna inicijativa oko koje su vođene dugotrajne konzultacije, a koja može biti provedena čim se odustane od političkih primjedbi na račun ove reforme.

Uspostava modernog sustava supervizije banaka na državnoj razini će pomoći da se bosanskohercegovački bankarski sektor usuglasi sa normama koje važe u Europskoj uniji. Ovim će se standardizirati i ažurirati bankarska pravila u cijeloj zemlji, čime će se izravno pomoći bankama u Bosni i Hercegovini. U interesu je Bosne i Hercegovine da pomogne tim bankama da neometano obavljaju svoje poslove, jer one daju ogroman doprinos poslijeratnom oporavku zemlje i sveukupnoj stopi zapošljavanja. Takav sustav će također uvesti veću razinu transparentnosti glede rada banaka i na taj način dovesti do većeg povjerenja javnosti u njihov rad. U dogledno vrijeme, to može dovesti do bolje likvidnosti banaka i na taj način pomoći smanjenje kamatnih stopa i osiguranje većih količina kapitala koje će biti na raspolaganju za otvaranje malih i srednjih poduzeća.

Po mome mišljenju, većina ljudi, a to se svakako odnosi na svakog građanina BiH koji traži posao, smatra da su prednosti koje donose veće mogućnosti za zapošljavanje neborivi argument za sprovođenje ove reforme.

Nažalost, čini se da se neki zvaničnici iz izvršnih i zakonodavnih organa vlasti prema ovom argumentu odnose na indiferentan način.

Do prije tri i pol godine, kada je došlo do političke paralize, Bosna i Hercegovina je postizala značajan i brz napredak. Danas prilično zaostaje za svojim susjedima u procesu pridruživanja Europskoj uniji.

To se negativno odražava na građane ove zemlje i na građane susjednih zemalja, a dugoročno gledano, negativno se odražava i na građane Europe u cijelosti.

Naravno, Bosna i Hercegovina se suočava sa specifičnim i suštinskim izazovima. Ne možemo jednostavno izbrisati gorko ratno nasljeđe. Aktivnosti na pripremanju za pridruživanje Europskoj uniji su u ovoj zemlji teže nego u drugim zemljama. Put ka integracijama se čini dulji i strmiji, a vrlo često je slučaj da takve negativne percepcije precizno odražavaju surovu stvarnost.

No, izazove je moguće prevazići, a put je dugačak, ali prohodan.

Činjenica je da su problemi dodatno pogoršani netočnim izjavama glede opcija koje su na raspolaganju građanima BiH.

Često čujemo da bi većina građana, da im se nudi izbor između etničke sigurnosti i prosperiteta, izabrala sigurnost.

Drugim riječima, ukoliko bismo morali odustati od prerogativa potvrđenih Daytonom, na primjer, od entitetskih zakona i propisa kojima se regulira oblast gospodarstva, a u zamjenu dobiti investicije, zapošljavanje i članstvo u Europskoj uniji, radije bismo izabrali da budemo siromašni, nezaposleni i da ne budemo član Europske unije.

Ali – ovaj argument je netočan.

I neopisivo štetan.

Zato što moderniziranje zakonskih propisa kojima se regulira oblast gospodarstva i sustava bankarske supervizije, da bi se pomoglo konsolidiranje jedinstvenog ekonomskog prostora definiranog Ustavom, privukla ulaganja, otvorila nova radna mjesta i napravio korak bliže članstvu u EU, ne možete razborito predstaviti kao “odricanje od nečega”.

To je, umjesto toga, razuman korak u pravcu veće sigurnosti i prosperiteta svih ljudi koji žive u Bosni i Hercegovini.

Iskrivljen i samodestruktivan način razmišljanja vodi ovu zemlju u paradoksalnu situaciju da Europska unija radi sve što je moguće u smislu pružanja tehničke stručne pomoći i financijske potpore zemlji da napreduje na putu ka punom članstvu – dok neki političari stalno pronalaze razloge da ne napreduju na tom putu.

Vjerujem da ovdje ima prostora za suradnju sa susjednim zemljama – jer koliko god Europska unija može dobiti ako Bosna i Hercegovina postane stabilna, prosperitetna i demokratska članica, toliko mogu dobiti i susjedne zemlje ukoliko se riješi trenutačni politički zastojevi.

Mogućnosti za trgovinu i ulaganja u ovu zemlju su ogromne.

Postoje snažni argumenti za razborit pristup ka poboljšanju poslovnog okruženja u BiH. Vjerujem da oni u izbornoj godini mogu postati neodoljivi.

To će napraviti put nečemu što može predstavljati brz ekonomski oporavak. Kada sam prije gotovo godinu dana stupio na dužnost visokog predstavnika i posebnog predstavnika EU vjerovao sam, a i dalje vjerujem, da Bosna i Hercegovina jednostavno nema opciju “preživljavanja” u ekonomskom smislu. Ona ima ljudske i prirodne potencijale da bude konkurentna i prosperitetna.

Nadam se da će ova konferencija pomoći da se izrazi hitna potreba za poboljšanjima poslovnog okruženja, poboljšanjima koja u mnogim slučajevima mogu biti urađena prije izbora u listopadu, kako taj prosperitet ne bi nepotrebno bio odgođen za još tri i pol godine.

Hvala vam.